

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre 10 frt — kr.
Félévre 5 „ „
Negyedévre 2 „ 50 „
Egy hónapra 1 „ „

Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **Dr. Nagy Zsigmond,**
Kiadók: **Hoffmann és Társa.**

Hirdetési díj

Negy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű s többzori hirdetések alk. szerint jutányos áron vétetnek fel. Bélyeg-díj minden külön beiktatásért 30 kr.

Önálló vámterületet!

Debreczen, február 28.

Soha nagyobb érdeklődés között még nem folyt a kereskedelmi miniszterium költségvetése, mióta hazánkat a 67-es u. n. kiegyezés drága áldásai boldogítják.

Ehhez a tárczához van kötve ma már csaknem teljesen hazánk gazdasági megizmosodásának, fejlődésének minden fontosabb kérdése. A mezőgazdaság; a mely anyagi erőnknek ma még a legelső, sőt meggyőződésünk szerint még hosszú időn át a jövődében is leggazdagabb forrása leendő: hova-tovább mind fokozottabb mértékben veszi igénybe a kereskedelem támogatását, gyors és sikeres eszközeit.

A helyes kereskedelmi politikától függ majdnem kizárólag a magyar őstermelés helyzete, virágzása és haladása; a helyes kereskedelmi politikától függ a mező gazda boldogulása.

A kereskedelmi politika van hivatva piacot teremteni, fenntartani a mezőgazdaság termékei számára; s az ő feladata versenyképessé tenni olcsó szállítási tarifa s gyors közlekedés biztosítása által a honi termelést.

De azokon a hasznos szolgálatokon kívül, a melyeket a helyes kereskedelmi politika őstermelésünknek tehet: önczélja, e szempontjából is rendkívül sok függ attól, vajjon helyes elvek szerint halad-e, szilárd alapon nyugszik-e, öntudatosan választja-e meg eszközeit s ezek közül mindig a legjobbat, a legfinomabbat és legerősebbet keresi-e ki.

Nem csoda, ha ebben az anyagilag rendkívül nehéz korszakban, a mikor a közterhek súlya alatt csak úgy roskadozik nemzetünk, minden gondolkodó hazafi keresi és kutatja az eszközöket, a melyekkel az adózó nép teherviselési képességét fokozni lehessen.

Nem csoda, ha a pauperizmus rémes csontvázas emberének tekintetétől megborzad a szívünk, megdöbben az elménk, s lázas hévvel, aggódó hon- és fajszerezzettel keressük, fűrészszük, kutatjuk az utat és a módot, a mely nemzetünk terheinek könnyítésére, vagy legalább meglevő terheinek könnyebb elhordására képesítette országunkat.

A függetlenségi és 48-as párté az érdem, hogy mint minden nemzeti közszükséglet iránt, ugy közelebbről a hazánk finansialis kimerültsége folytán nemzetünket fenyegető óriási veszedelem iránt is eleven érzéssel bírván: kezdettől óta figyelmezteti, óvja, inti nemzetünket attól a rettenetes büntől, a mely már-már

összes erőnket kiszívta, megemésztette: az Ausztriával való közösségtől.

Kettős oldala van ennek a közösségnek: az egyik közjogi, a másik közgazdasági, s a kettő közül, hogy melyik kártékonyabb, bajos volna hirtelen teljes pontossággal megállapítani. Az egyik kárhözottabb, mint a másik, s éppen azért mind a kettő megszüntetendő.

A közjogi közösség megszüntetése azonban sokkal több nehézségbe ütközik, mint a közgazdasági közösség. Amazon a téren rettenetes erejű bilincsekkel kötötték meg a kiegyezés létrehozói nemzetünk kezét, úgy, hogy ott jogos erőszak alkalmazása nélkül alig-alig boldogulhatunk.

De a közgazdasági kiegyezés rövid lejáratu két oldalú szerződés, a melyet tíz évről, tíz évre kötöttünk eddig, de a meglevő törvény értelmében is bármelyik fél egyoldalulag is felmondhatja és önrendelkezési jogát visszaszerezheti.

Ennek a közdasági közösségnek legpregránsabb képviselője a »közös vámterület« nevé alatt ismeretes államelméleti csodabogár, a melynek éppen most van a harmadik vedlési korszaka. A most folyó tárgyalások eredményétől függ, ki fog-e kelteni gubójából ez a gyilkos féreg, vagy megfojtja és örökre megöli önszervezetének pusztító mérge.

A nemzetnek legjobbjai már régen belátták ennek a vámközösségnek nemzetünkre nézve megalázó, és sorvasztó voltát. Számokkal, kétségtelen hitelességű adatokkal, az uralkodó rendszer emberei által készített statisztikai kimutatásokkal bizonyították, hogy a közös vámterülettől kiszámíthatlan kára, százmilliókra rugó, egyenes pénzbeli vesztesége volt nemzetünknek, a pénzben ki nem tüntethető veszteségekről nem is szólva.

Kossuth Ferencz járt elől azoknak sorában, a kik a nemzet szemét felnyitották, az ellene vetett tört s eddig szenvedett veszteségeit nyilván megmutatták s óva intették a veszedelmes uton való tovább haladástól.

És a nemzet, a mely ritkán szokta meghallani az érte aggódó szeretet szavát, ez alkalommal készségesen nyitotta meg elméjét a meggyőző argumentumok előtt s a »vámközösség« kérdésének tárgyalása messze túlcapott a törvényhozás két házában határain.

Nincsen Magyarországon politikailag számbavehető testület, a mely — ha ezzel a kérdéssel foglalkozott — ne az önálló vámterületet tartotta volna temérdek közgazdasági bajunk legbiztosabb és legsikeresebb gyógyszerének.

És mit látunk az országgyűlésen mégis!

A legnagyobb gyávaságot, bünös határozatlanságot, arczpíró tudatlanságot, sőt egyenes rossz akaratot ugy a kormány, mint a háta megett levő többségnél.

A gazdasági kiegyezési kérdéseket két szempontból lehet megítélni: politikai és finansziális szempontból.

Politikailag kétségtelenül az önállóság, a függetlenség, a szabad rendelkezés méltó egy önállóságra és függetlenségre törekvő nemethez, s így mint a jövődö politikai függetlenségnek egyik legbiztosabb támaszát, a politikai eszélyesség föltétlenül javasolja az önálló vámterület felállítását és önczélú kereskedelmi politika folytatását.

Ha pedig finansziális szempontból nézzük a dolgot, valóságos lipótmezei logika kell ahhoz, hogy valaki a szemmel látható, a folyton tartó, az évről-évre növekvő károsodás elvéhez ragaszkodjék akkor, a mikor jogában is, módjában is van ennek éppen az ellenkezőjét, az anyagi gyarapodás, a nemzeti erősödés nagy elvét írni zászlajára és valósítani meg becsületes küzdelmeiben.

Ezek után nem hisszük, hogy akadhatna ép eszű magyar ember, a ki Magyarország érdekében állnóak, vagy pontosabban szólva: Magyarországra nézve akár politikai, akár finansziális szempontból szükségesnek, előnyösnek és jótékonynak mondhatná az Ausztriával való gazdasági közösséget.

Kinek van hát rá szüksége?

Az osztrákoknak?

De hisz azok meg éppen a vám- és kereskedelmi szerződés felmondásával ijesztgetődznek, igaz, hogy a mienktől nagyon eltérő okokból és czélzattal.

Ugyan tegyük meg a kedvükért, hogy ijedjünk meg s fogadjuk el a felmondást s próbáljunk járni a magunk lábán és gondolkozni a magunk fejével: hiszem az én jó Istenemet, hazánknak nagy haszna leendő belőle.

Fődolog, hogy a magyar közvélemény, a mely már régóta nem volt ilyen erős, ilyen tömör, mint éppen ebben a kérdésben, emelje fel tiltó szavát mindenütt és minden alkalommal, a hol és a mikor arról lenne szó, hogy az Ausztriával való gazdasági kiegyezést meg kell hosszabbítani.

Isten a jó ügyet nem hagyja el!

Grotius.

A pánszláv agitáció ellen.

— A F. M. K. E. felirata. —

Debreczen, február 28.

Magyarország északi részén a pánszláv agitáció a legveszedelmesebb mérveket kezdi ölteni. A felvidéki Magyar Közművelődési Egyesület hazafias buzgalommal igyekszik megátalni tovaterjedését, de a küzdelem anyagi erő, s a hivatalos hatalom segítsége nélkül nagyon kétes eredményűnek mutatkozott.

A magyarságot meg tudja menteni, de a nemzeti eszmék áldásos magvaival már nem tudta megtermékenyíteni Észak Magyarországnak a pánszlávizmustól vértezett szikláit, melyeken a tótok laknak. A pánszláv agitáció elensúlyozására az államhatalom segítsége szükséges.

A nevezett egyesület most egy alább egész terjedelmében közölt feliratot intézett a magyar kormány elnökéhez, Bánffy Dezső báróhoz, hogy legyen segítségére a pánszláv agitáció megfékezésében.

A feliratot még február 16-án küldötték fel a miniszterelnökséghez, s nagykeri C r a u s István, Nyitra megye elispánja, a F. M. K. E. ügyvivő elnöke és Lőrinczy György, a T. M. K. E. titkára szerkesztették.

A felirat egész terjedelmében a következő:

Nagyméltóságú Miniszterelnök ur!

Szeretett magyar hazánk egész északi határát egy komor sivatag köríti be, melyen az egekbe nyúló hegyek között nemcsak csodálatos szivóssággal konzerválódnak az évezredes szláv hagyományok, hanem a nemzetünk elleni gyűlölködés lappangó tüze is tomvad. E berezek között, melyek megrázzák a közlekedést s ezzel a magyar kultúra és nemzeti köz-zellem útját, titokban ádáz haragot szítanak ellenünk a politikai végletek mindazon vakmerő álmódosói, kik a nagy szláv birodalom után sóhajtoznak és a mi ezeresztendősi jogaink szilárdulását, fejlődését, magyar nemzeti államunk törvényes jogrendjét s általában nemzeti önállóságunk erősödését irigys és rozakaratú szemekkel nézik.

A „DEBRECZENI” TÁRCZAJA.

A szocializmusról.

Irtva s a debreczeni Csokonai-körben felolvasta.

Dr. Bartha Béla.

(Folytatás)

Persze szocializmus és szocialdemokrácia csak pusztán ideál, a képzelet születte. Csak látszat az, hogy e rendszerben mindenki érdeme szerint bannak s hogy itt legnagyobb a szabadság. Mindenekelőtt a legnagyobb a zsarnokság, a legzaklatóbb ellenőrzés nélkül nem lehet kivinni azt, hogy munkája összes eredményét mindenki beszolgáltatassa a közraktárba, sőt az, hábar tökéletlenül, csakis a fizikai munkánál lehetséges. — Másrészt a munka, — a szellemi és anyagi munkának munkaidő szerint való értékelése s ennek megfelelőleg, a hasonló módon felbecsült fogyasztási javak kiosztása sok tekintetben a megbízott hivatalnokok szeszélyétől, önkényétől függ, tehát a legnagyobb igazságtalanságra vezethet. Amellett, ha senki sem takaríthat meg, mert amit megtakarít, tulajdonkepp nem az övé és családjaé, hanem az államé, a közösségé lett, senki sem fog takarékoskodni, — az a nembánomság, prédaság fogja a társadalom gazdálkodását jellemezni, melynek sokszor szemtanúi vagyunk a közgazdálkodásnál, pl. az állam, a faluk, városok, megyék, tartományoknak épugymint az egyházi testületek s a társulatok gazdálkodásában. Régi ta-

mondanunk sem kell nagyméltóságú Miniszterelnök ur, hogy e pánszláv agitáció veszedelmei nemcsak a magyar nemzet jogos érdekei, de nagy bölcsességgel, alkotmányserető igazságossággal uralkodó felséges Királyunk s általában a felséges Uralkodóház és az osztrák-magyar Monarchia mai előnyös politikai helyzete ellen is irányulnak. Mindenki tudja, hogy e törvénytelen czézatok külső országok anyag: és erkölcsi támogatásából nyerek erőforrásaikat. Idegen pénzre és idegen támogatásra, egy örült politikai rögeszme által sarkalva, folytonosan tartó izgatást visznek itt véghez a nagy Szlavia fanatikus Apostolai; a nép tudatlansága folytán tetszetős ideákkal behálózzák a társadalmat; a tömeg ingerültségét felköltik és ébrentartják; az egyházi, közgazdasági, sőt utóbb a politikai élet minden alkotásában és nyilvánulásában a hamis ürügyek tüzes jelszavalt dobálják szét, melyek hatása alatt aztán fanatikus gyűlölet fakad, s a magyar állam törvényes rendje elleu alattomosan harcra fegyverkezik.

Különösen az egyházi élet az a lepel, mely a tót nyel védelmezésének látszata alatt alkalmasan takarja el a nyiltan be nem vallható tendenciákat. A vallásfelekezetek hazafias vezérényiségei évtizedek óta emberfeletti küzdelmet vívnak a zselők szembe szálló pánszláv agitátorokkal, kiknek megfélemezése épen e téren talán legnagyobb nehézségekbe ütközik. Fájdalom, hazánkban még ma is vannak oly tanintézetek, melyekből a pánszláv tendenciák hirdetői kerülnek ki és a templomok tiszta levegőjét nem átallják a szent haza igaz érdekei elleni izgatással megrontani. Papok s tanítók, a fajgyűlölség szításának eljás szolgálatába szegődnek, mitsem törődve azzal, hogy ez az ádátlan munka mennyire elleukezik tulajdonképeni hivatásukkal: a hazaszeretet és egyéb emberi erények gyakorlására intő buzditással. Az ő tanításaikból meríti különben jamborilekű tót népünk az igazi tót kötelességeinek téves ismerését, míg az igaz magyar hazafi rendeltetéséről soha egy árva szót sem hall; az ő vezetésük alatt riadnak fel a tót dalárdák vigalmain a „magyar zsarnokság” ellen lázító dalok, melyek szomorú melódiái az elnyomatás hazug keserveiről zengenek, a hiszekeny nép szeméből könnyeket fakasztanak s artatlan lelkeben a gyűlölet erelmét keltik gonosz irányu életre.

A tüzoltóság humanás intézménye is

csak hivatalosan szolgálja igazi czélját, mert tót vezérszavai alkalmazásában és a társulati élet benső vezetésében mindig kifejezést nyer a titkos álm, hogy az emberbaráti egyesülés által az eljövendő „nagy szláv birodalom” katonáit készítik elő. És általában a társadalmi élet mindenféle mozgalmában, melyek a Felvidék sajátos viszonyai szerint többnyire összeolvadnak az egyháziakkal, egyetlen alkalmat sem mulasztanak el a pánszláv agitátorok, hanem népámitó tanításaikkal folytonosan elesztgetik a magyarság elleni ádáz gyűlöletet.

Nagy segítségökre vannak a közgazdasági intézmények is. A pénzintézetek, melyek igazi rendeltetése az volna, hogy a lokális hitelszükségleteket kielégítsék a pénz közvetítése útján és n részvénytársulati szervezetben a vagyonosodás hatalmas föllendítői legyenek, e hazafiatlan izgatók vezetése alatt nem egyebek, mint a pánszlávizmus agenturái, melyekben pártfogást nyer minden magyarelles vállalkozás s egy valósággal szervezett propaganda szálai összefutnak és igazgattatnak a pénz mindazon eszközeivel, melyek a „közkereset” ürügye alatt a hamis jelszavakkal elkábított részvényeseket összefűzik. — Rendszerint a lokálpatriotizmus ismert érzékenységet alkalmasan kiaknázva, sikeresen gátolják meg azt, hogy a magyar kereskedelem közhasznú vállalkozásokkal a lakosság boldulására új iparágakat honosítson meg, vagy, a pénznek fogalmát a közszükséglet kívánalmai szerint közvetítse; s így módon a közgazdasági és kereskedelmi élet minden alkotása a pánszláv agitáció monopoliümává süllyed, — melylyel hazafiatlan czelok istápoltatnak eslehetetlenné van téve, hogy a társadalom közszelleme a magyar nemzeti kultura jótékony befolyása alatt megel-nküljön s a munkás hazaszeretet örök igazságai által megnemesedjék.

Ennek aztán legsajnálatosabb következménye az, hogy az emberiség mai lázas versenyében szegény felvidékünk minden teren elmarad, népe erkölcsileg és szellemileg stagnál, anyagilag pedig rohamosan szegényedik. Az erkölcsi és anyagi kapesok lazultával gyöngül még az anyaföldhöz való rakaszködés emberi ösztöne is és napról-napra több s több példáját látjuk ismétlődni a szomorú képnek hogy:

„Van, aki felkél és sírván, megyen
Uj hont keresni — túl a tengeren.”

pasztalat, hogy az államnak pl. a földmivelés, vagy bányászati többbe kerül s kevesebb hasznót ad, mint az egyeseknek, mert az alkalmazottak kevesebbet dolgoznak s többet kiadnak. Hiszen telik az államnak! S minthogy a legtehetségesebb s legszorgalmasabb ember sem kaphat mást, mint amit elfogyaszt, az ilyeneknél az oktalan fogyasztás emelkednek egyrészt tulsulyra, másrészt a munkakévd megcsappanása; — mért dolgozzék többet, mint amennyit elfogyaszt? Hisz a többlet ugy sem az övé! Az ily szervezett szocialis államban arra is készen lehetünk, hogy az egyesek a legnagyobb furfangot fogják felhasználni arra, hogy magukat a munkától eivonják s mégis nagy nyereségre, sok fogyasztási tárgyat, adó utalványra tegyenek szert. A szocialis államnak is meglesznek parazitái, stréberei s meg lesznek proletarai, kik a kiutalványozott kenyerüket vagy ruhájukat oda fogják adni a józanabb életű ember pálinka-porciójáért.

Am a szocializmus és szocialdemokrácia még egy haza polgárainak tudja azokat, kik egy állam, egy ország polgárai. — A szocializmus nagynevű német képviselője, R o d b e r t u s, porosz volt testestől lelkes, tól; S a i n - S i m o n franciaia, L a s s a l l e, a hirneves szocialdemokrata agitátor, német volt minden ízében, álmódosja a német egységnek, hűséges munkatársa ez irányban a későbbi B i s m a r c k herczegnek.

Egész más a nemzetközi szocializmus, — das Internationale, l'international. Ennek a megalapítója M a r x Károly; az internationale abból indul ki, hogy

a haza, nemzet, nemzetiség üres fogalom, melyeket az emberek csupán bolondításukra találtak ki. A nyelv és történelmi fejlődés, a vérségi kapcsolat s a politikai határok nem választják el az embereket; mert az emberiség kebelében csak egy igazi különbség lehet: az, mely a tőkésék és munkások, a birtokosok és birtoktalanok, bourgeoisie és a proletariatus közt fenáll. A gazdagnak ugyanaz az érdeke, akár franciaia, akár angol, amerikai, német, vagy magyar legyen; a szegény egyformán nyomorog, akár magyar, akár franciaia, olasz, vagy akármí. Le kell tehát a birtoktalan osztálynak rombolni a haza és nemzet fogalmát s a ientárba dobni ezeket az ócskadolgokat; két nép áll a világon harcban szemben egymással: a gazdag nép, meg a szegény nép. A munkások, nemzetiségi különbség nélkül egy népet képeznek; a tőkésék, a birtokosok, a nemzeti különbségek daczára megint egy népet alkotnak. A munkások nemzetközi szövetsége alkotja az internacionale.

Megjegyzendő, hogy az internacionale tanai és követelései már erősen hajlanak a kommunizmus felé. A kommunizmus nem valami új dolog. A hajdankori, műveletlen népek egész gazdasági rendszere a kommunizmuson, vagyis a teljes közösségen alapult. A régi zsidóknál az essenusok felekezete sok egyéb vallási, erkölcsi és bölcséleti nézet mellett a kommunizmus szószólója volt; a keresztényen vallás felekezetek szerzetes rendjei szintén a kommunizmus eszméjén alapulnak; a középkorban a parasztlázadások, majd az új korban az ujrakeresztelők mozgalmái,

A kivándorlás — mely napról-napra nagyobb arányokat ölt, — nemcsak sok hasznos munkaerőt rabol el a felvidéktől, de még nagyobb károkat okoz a nép között ama csapó és idegen szellem útján, mely az új világ társadalmából szinte észrevétlenül ideplantálódik. Kivándorolt honfitársaink az ethikai és politikai fogalmak zűrzavara között vergődő Amerika lózas hajszájában, melyből egyetlen nagy ideál: a vagyonszerzés és meggazdagodás vágya emelkedik tulsulyra, többnyire a forradalmi irányok szocialista képviselőinek befolyása alá kerülnek, s az otthon szelid talaját elveszítvén lábuk alól, a hazátlankok szokásos elégedetlenségével és rajongásával szegődnek a tűz és vér gyűlöletes tanáinak szolgálatába. A békétlenség által megzavart lelkükben forrongó, kuszált érzelmek ünnek tanyát és mohón kapnak a tetszetős formában elibök tárt csalékken. A keserves és súlyos rabmunkával szerzett dollárak között — melyeket a honvágy valami csodálatosan felcsillanó ösztöne folytán hazaküldözgetnek — idecsempészik a lazító szocialista és anarchista nyomtatványok százezreit, melyek terjesztésében aztán az itthoni igazgatókban buzgó szövetségeseket, kolportőröket és merész írásmagyarázókat nyerne. A közigazgatási szervezetek minden éber ellenőrzése mellett is lehetetlenség e veszedelmes tanok terjesztését teljesen megakadályozni, mert a hatósági beavatkozás sikerének meghiusulásáról — nagyon is liberális sajtótörvényünk oltalma alatt — a szintén gondosan támogatott pánszláv hírlapok kellőleg gondoskodnak.

A vakmerő hang, melyen e lapok a közérdekű objektív vitatásnak czimén, történelmünk gyalázatos meghamisításával, a tények és indokai elferdítésével a magyar-nemzeti állam törvényes rendje, évezredek jogai s ezeknek cinikus tagadásával legvitalisabb politikai és társadalmi érdekeink ellen makacsul harcolnak s a népet egy undorító fajgyűlölségre izgatják, utat talal az elégedetlenek szívéhez s az általuk e szerencsétlenné tett szövetségesek — a kivándorolt honfitársak — által szerzett minden bajért és szenvedésért bünsözést, a szótossággal a magyar nemzetet okozza. Ez a sajtó egyik legveszedelmesebb eszköze a pánszláv agitációnak, mert még csak az alattomoság és titokzatosság homályos utjaira sincs kényserítve, hanem nyíltan és fennhangon hirdeti romboló tanításait, melyek a törvényesség tet-

szetős köntösében lépnek a tömeg elé s zavarják meg azon jőzan hajlamait.

Mindezekhez járulnak az agitáció szervezetében gondosan előkészített köz- és magán-viszonyok, melyek sokféle alkalmában az ügyvédek, orvosok, írók, papok, tanítók s pénzügyintézet vezetői, az élet ezerféle szálával fonódnak össze a néppel s vezetik ezt tovább a veszedelmes lejtőn, melynek mélyén egy egész ország rész társadalmának feldult békéje, anyagi, szellemi és erkölcsi romlása sötétlik.

Nagyméltóságú Miniszterelnök ur! Egyesületünk — Felső-Magyarország hazafias, magyar társadalmának ezen nemes szövetsége — anyagi, szellemi és erkölcsi erőink végmegfejtésével küzd a rákfene módjára terjedő pánszlavizmus ellen; a magyar szív tiszta érzelmeit, a magyar közművelődés becses alkotásait áldozza évről-évre azon magaslatos célnak megköveteléséért, hogy tizenegy vármegyére terjedő területén erőteljes magyar nemzeti társadalom alakuljon, melynek becsületes közszelleme a hazának szeretetével, a trón és király iránti hűséggel, s a magyar nyelv és a magyar nemzeti jogok tiszteletével legyen áthatva, hogy megtisztult levegőben növekedve, legalább a jövő generációk vájának biztos támaszaivá ezerszázadok hazáknak, hű alattvalóivá koronás királyunknak és öntudatos védőivé alkotmányunknak a polgárrények és hazafiai kötelességek helyes megismerése által.

Hazafias munkásságunkkal tehát nyilván állami feladatok megoldására törekszünk s az állami erők joggyűléseit és házait töltjük be társadalmi uton. Ebben van jogczimünk arra, hogy jelen kérelmünkkel a nagyméltóságú Miniszterelnök urhoz forduljunk, okunk pedig abban, hogy hazafiai munkálkodásunk minden terepen lép-en-nyomon tapasztaljuk, hogy a sikert egyedül a nemzeti állam két legbatalmasabb faktorának: a társadalomnak és politikai kormányának kölcsönös támogatása biztosítja. Egyesületünk a társadalmi tevékenység minden humanus eszközével végzi munkásságát, melynek eredményét leginkább az ellenséges pánszláv agitáció, a mely a nép fajtái és nyelvi rokonságában annyira alkalmas talajt bír, hiusítja meg vagy csökkenti. E közveszélyes agitáció ellenében a mi emberbaráti fegyvereink gyöngék és segítségül hívják azt a politikai hatalmat, melylyel Nemzetünk és koronás Királyunk összhangzó s megérdemelt bi-

zalma folytán a nagyméltóságú Miniszterium rendelkezik.

Tudjuk ugyan, hogy e hatalom felhasználásában a nagyméltóságú Miniszterium ismeret bölcsessége meg fogja találni az alkalmas módokat és eszközöket, melyekkel a körülöttünk elterülő sötét világ közviszonyai megjavíthatók, mégis engedje meg Nagyméltóságod, hogy saját szomorú tapasztalataink alapján s aggó hazafiai lelkismeretünk megnyugtatása végett legalább némi tiszteletteljes előterjesztéssel szolgálhassunk.

Maga a Felvidék tótajku népessége általában jóindulatú, vallásos érzelmű, lelke fogékony és hajlandó a köztörvények, felsőbbeségek és hatóságok tiszteletére. Ily tömeg — melyben megvan az erkölcsi alap arra, hogy a kultúra humanus befolyása alatt az állam nagy céljainak megfelelőleg vezetessék, — csakis a miatt válhatik veszedelmessé magyar hazánkra nézve, ha megengedjük vagy elnézzük, hogy fajszeretettel s a közügyekbe való járátlan-ságát roszindulatú vezetők zsákmányolják ki és szívében oly politikai vágyak csirait ébresszék fel, melyeknek sem értelmét, sem jelentőségét nem képes kellőleg mérlegelni.

Ezért volna mindenekelőtt szükséges, — hogy a nép kiragadtassék a pánszláv agitátorok körmei közül. Köztörvényeink minden szigorát kellene alkalmazni úgy a sajtó terén, mint a gyűlékezési jog gyakorlása közben a szólásszabadság örve alatt elkövetett minden visszaélés megtorlása végett, melylyel az agitátorok önző céljaik támogatására a népet, fanatizálják, hogy ez tudtára jusson annak, hogy a bünsözések megfenyítésére államunknak elég ereje van s nemzeti jogaink és érdekeink megvédelmezésében vakmerő szájbősök meg nem felemlítenek. S ha a jogszolgáltató hatóságok igazságos ítéletét netán büntető törvényeink merev szakaszai ez idő szerint korlátoznák, ezen intézkedéseit — kivált az igazságokra vonatkozó részeiben — megfelelőleg szigorítani kellene.

Nem hagyhatjuk említés nélkül azt sem, hogy a felvidéki népesség elszegényedése, vagyoni hanyatlása nagyon elősegíti a pánszláv álmok iránti rokonszenvét. Ha új keresetforrások nyitnának e nép előtt, melyet vadon erkölcesnek ösztönözött ápolásában a mostohán termő anyaföld áldásai többé alig tartathatnak meg, az anyagi jólet fellendülése talán visszatéríthetné azt a szülőföldének sze-

a harruhutiak, cseh-morva atyafiak részben vallási, részben politikai, részben társadalmi mozgalmi voltak kommunisztikus jellegűek. A francia forradalom ideje alatt is voltak ez eszmének képviselői Baboeuf, ki verpadon balt meg (majd Buonarotti) s tanítványai Rodzigue és Enfantin, Owen Robert a nagy angol emberbarát, a legujabb korban Rochefort, az egykori amarkici (Márki) és társai. A kommunizmus gazdaságilag a szellemi és anyagi élvezetek teljes közöségében, politikailag a teljes jogegyenlőségben áll, — egyébként pedig itt körül nem írható.

Hogy a kommunizmus csak rajongók, szívében talál viszhangra, vagy a legdurvább tömegben s hogy ha az utóbbiak kezében uralomra jut, mit tehet, bizonyítja az 1871-iki párisi Commune rémuralma, mely ezeket pusztított el s Páris legszebb épületeit, a művészet alkotásait döntötte romba. A párisi commune uralma vérbetűkkel van felírva a művelt emberiség történetébe.

Az anarchizmus még tovább megy a kommunizmusnál, bár tényleg internacionale, anarchizmus és kommunizmus a gyakorlati élet, a politikai és közgazdasági küzdelmének terén sokszor majdnem teljesen összeolvadnak. Anarchia görög eredetű szó, s szóról-szóra azt teszi: »Uralkodó nélküli ország, tehát oly állapot, hol sem állam, sem község, sem atyái, sem gazdai hatalom, szóval semmiféle tekintély nincs; a rendet az emberek közötti egyetemlegesség, összetartozás (szolidaritás) érzelme tartja fen. Nincs uralkodó, kormány, törvényhozás,

közigazgatás, igazságszolgáltatás, minden vagyion és termelés közös — természetesen ez oly állapot, melyet könnyű elgondolni, de lehetetlen megvalósítani. Hogy miképpen jön létre ez a dicső anarchia? Azt maguk a vezérek sem tudják; csak meg kell semmisíteni a jelenlegi társadalmi rendet és semmiféle tekintélyt vissza nem állítani. — Aztán magától áll elő az eszményi társadalmi rend. Persze még sehol sem próbálták s ha próbálnák; keserves lenne, az anarchizmus egyik alapítója Proudhon, de főképp oroszok, Bakunin, Herzen, Neccasjewa, fejlesztették tovább s ma ismét, Franciaországban érte el u. n. fejlettségének főfokát, Krapotkin orosz herceg, Elisée és Paul Reclus szellemi vezérlete alatt, a Vaillant — Caserio — Henryfele merényletekben.

A nihilizmus részint az itt ismeretett szocialista kommunista, vagy anarchista rendszerekhez tartozik: részint pedig egyszerűen az értendő Oroszországban alatta, amit nálunk s Európa más államaiban liberalizmus (szabadelvűség) és radikális gyors és gyökeres haladás alatt értenek.

A keresztényen-szocializmust részint katólikus, részint protestáns papok hirdetik s alapeszméjében áll, hogy minden társadalmi baj igazi gyógyszere Krisztus evangyéliuma. De az nem gátolja sem Stöckert sem Drummondot, sem Lichtenstein herceget, sem Istóczyt és Zichy Nándort — Vajay partert nem is említem — abban, hogy a ke-

resztlyén szeretet zászlójára azt ne írják: »H. E. P.« — üsd a zsidót, de főképp a liberálist.

Az állami szocializmus egy másik alakja ennek a modern társadalmi tünetmenynek. Mikor t. i. az állam — és államférfiak, a törvényhozás és közigazgatás vezetik kezükbe a társadalmi nyomor enyhítését, hogy megmentsek a mai gazdasági és politikai szervezetet a proletárok forradalmától. E szocializmussal még a tulajdonképpeni szocializmus elleni irtó háború is jól megfér, például Németország. Ez irányzat szüleményei: a munkásnak baleset — és munkaképzetlenség esetére járó biztosításáról szóló törvények (Alters, und Invalidenversicherung), a nők és gyermekek munkájának kihasználása ellen, a gyárak vizsgálatáról hozott törvények, a munkaidő szabályozása, vasárnapi munkaszünet, vállalkozók és munkások közötti békéltető bíróságok, a munkás-betegsegélyezés állami rendezése stb. Az állami szocializmus legjelentékenyebb vívmányait Anglia és Németország törvényhozásában érte el, az utóbbi helyen, mint már említettem, Bismarck, I. Vilmos és II. Vilmos császárok fő képviselői. Nálunk Baross Gábor minisztersége óta lendült fel ez irány erősbben s különösen az általános munkás betegsegélyző pénztárakról szóló 1891: XIV., a vasárnapi munkaszünetről szóló 1891: XIII., az ipartörvény, 1884: XVII., s a cselédtörvény, 1876: XIII. t. c. cikkek tartoznak az ez irányú alkotások közé.

(Vége köv.)

retetéhez, a vallási és bonfiumi eszményekhez való meleg ragaszkodáshoz. Csökkenne a kivándorlás iránti nagy hajlandósága s megtalálván itthon boldogulásának erkölcsi és anyagi feltételeit, felbuzdulna a hálától nemzetünk iránt, melynek jóvoltából munkásságának gyümölcseit megnyerhetné.

S legfőképen értelmi színvonalának emelése, melylyel rendszerint együtt jár az erkölcsi kötelek erősödése és a közvagyonosság javulása, a magyar nemzeti kultúra szív- és kedélyképző befolyása útján, az a nagy probléma, melynek megoldásával Felső-Magyarország ma még elhagyatott társadalmát a magyar nemzeti élet javára megmenteni lehetne. Alig néhány ezernyi magyarságunk belátta ezt már akkor, mikor tizennégy esztendővel ezelőtt a „F. M. K. E.” nemes kulturszövetségét megalkotta s a ma is folyó szent küzdelmet megkezdette a nemzeti közművelődés minden humánus eszközének felhasználásával.

Azt kérjük tehát legvégül a nagyméltóságú Miniszterelnök úrtól, hogy míg egyrészt kormányhatalmának teljes erélyével méltó tasselék a pánszláv agitáció megfékezése s az e téren tapasztalható visszaélések megtorlása végett köztörvényeink minden szigorát alkalmazni, addig másrészt egyesületünket a nagy nemzeti misztériójának megközelítésére való törekvésben erkölcsi és anyagi támogatásban részesíteni kegyeskedjek. Ily módon, a nemzeti társadalom és politikai kormánya ezen kölcsönös egymásra hatásának biztosítása által nemcsak egy nagy országrész óriás érdekeit fogja hathatósan előmozdítani a Nagyméltóságú Miniszterelnök úr, hanem egyszerűen a ma még szomorú közviszonyok közt síró Felső-Magyarország megtisztult társadalmában a magyar nemzeti kultúra diadalmas útján a hazafias közszellem öntudatos életét örök időkre megeremtheti.

Rendkívüli városi közgyűlés.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, február 28.

Kissé nagyobb érdeklődés mutatkozott a mai rendkívüli bizottsági közgyűlésen, mint az előbbieken.

Természetesen a közgyűlés legerdekesebb tárgya volt a közös hadseregbeli lovassági laktanya építéséhez szükséges telek átengedése felett való névszerinti szavazás.

Mikor a főispán feltette a kérdést, s nyakát bibiczként kinyújtva számlalgatta a tanács voksait, örvendő tapasztalta a többséget. És a névszerinti szavazás csakugyan kedvező is volt. Nem úgy ám a kutya adónál, mert amint ez került a napirendre, ugyan csak hangos lett a terem, s a főispán nem egyszer kapkodott idegesen a csepengető után.

Csak Koszorus Lajos nem állt a zajongók közé, s csöndesen dudolgatta:

Kis kutya, nagy kutya nem ugat hiába
Vau nekem' adóm a láda fiába...

Majd a frissébe kezdett:

Az én kutyám nem ugatós
Bodri kutyám nem harapós...

— Nem kell kutya adó! — ez volt a közfelkiáltás.

Pontban tíz órakor nyitotta meg Dégenfeld József gróf főispán a rendkívüli bizottsági közgyűlést, s a napirendelőtt Szotyoryi Nagy Károlynak rövid beszéd kíséretében a mellére tűzte a koronás arany érdemkeresztet. Az öszeb borult ének vezérsírt a meghatottságtól.

Az eljenzés lecsillapodtával ifj. Szotyoryi Nagy Károly felolvasta a tya beszédét, mert a kitüntetett férfi nem volt képes azt elmondani.

Ezután következett csak a napirind sze-

rint a közös hadseregbeli lovassági laktanya számára szükséges telek felett való névszerinti szavazás. A főispán feltette a kérdést, kijelentette, hogy miután már kétszer tartottak közgyűlést ez ügyben, most tekintet nélkül a megjelent bizottsági tagok számára fognak határozni.

Jámbor Ferencz megjegyezte, hogy a laktanya számára sokkal jobb hely volna a futtató téren, vagy az egyik csordajáráson jelölni helyet.

Ezután kezdődött meg a névszerinti szavazás. Iggennel szavazott 69, nem mel 17 bizottsági tag: nagyon sokan azonban tartózkodtak a szavazástól.

A főispán erre kimondotta a határozatot, melyet a tanács útján felküdenek jóváhagyás végett a belügyminiszterhez, míg a kereskedelmi minisztert felkérlik a kisajátítási engedély megadására.

Ezután következett a belügyminiszter leirata, melyben a kutyaadóról szóló rendszabály alkotását rendeli el.

Percekig tartott a zaj.
— Nem fizetünk! Nem kell a kutyaadó! hangzott a teremben.

Nagy zajban állt fel Békessy László, s zajos ellentmondás közt kijelentette, hogy elfogadja általánosságban a részletes tárgyalás alapjául a szabályrendelet tervezetét. A vadász ember, s úgy a városi, mint a tanyai és vadászkutyák megadóztatását helyesnek véli. Elmondja, hogy mily hasznos a szabályrendelet azon része, mely a kutyák kolonczon tartásával sok kártól kiméli meg a gazdaközönseget.

Bihari István nem fogadja el még általánosságban sem a tervezetet.

Juhász Ignác a tárgyalásra vonatkozólag nem kíván szólni. Békessy szerinte a javaslatra kolonczot kötött. (Derültég.) A kutyák megkolonczolását a vadászati törvény rendeli el, ezért tehát arról kér beszélni.

Szentessy János luxusadónak nevezi a kutyaadót. Nem fogadja el a szabályrendelet tervezetét még általánosságban sem, mert a kutyára szükség van bár, de újabb adóra nincs.

Dégenfeld József az illető törvényt idézi, mely szerint minden törvényhatóságnak kötelessége ilyen szabályrendeletet alkotni.

Lengyel Imre örömmel üdvözli a tanács javaslatát, s elfogadja a szabályrendelet tervezetét, a részletes tárgyalás alapjául.

Szentessy János újból ellene szólal fel, majd utána Szikszay Szabó László tartott hatásos beszédet. Ő sem fogadja el még általánosságban sem a tervezetet, bár üdvözli a szabályrendeletet, mely a milyen hasznos, éppen olyan szükséges is, de nem akarja azt összekötni az adózással.

Juhász Ignác szerint a törvény alól Debreczen városa sem vonhatja ki magát. Ha nem rendszabályozzák az ebtartást, akkor ki ki annyit tart magának, a mennyi tetszik. (Közbekiáltás: a mennyire szüksége van!) Korlátozni kell az ebtartást, mert hiszen tudvalevő dolog, hogy milyen veszedelmesnek vannak kitéve az emberek s az állatok a veszett ebek garázdálkodásai miatt. Ezt a közgyűlést teszi felelőssé minden bajért, ha a szabályrendeletet nem alkotja meg.

Dr. Fráter Imre is szükségesnek tartja a szabályrendelet behozatalát. Hivatkozik a viszony borzasztóságára, s bőven foglalkozik a veszettséggel, mely még a koleránál is irtózatóbb. Nem kell a kutyaadótól félni, mert a ki szereti a kutyáját, szívesen megfizeti érte az adót is.

Békessy László bizottság kiküldését javasolja.

Dégenfeld főispán erre elrendeli a szavazást, melynek eredménye az lett, hogy 46 szóval 43 ellenében elfogadták az ebtartásról szóló szabályrendelet-tervezetet a részletes tárgyalás alapjául.

Jóna Dániel az 1 §-hoz szól, s a megadóztatás alá eső eb korára nézve kéri a 6 hónapot megállapítani, mert az ebek nagy része három-négy hónapos korában áldozatul esik az úgynevezett „szopornyika“ betegségnek.

Dr. Nagy Zsigmond 6 hónapot is ke-

vésnek tartja, s a megadóztatás alá való esést egy évben kéri megállapítani. A főispán felteszi az indítványt, s a közgyűlés 52 szavazattal 37 ellenében Nagy Zsigmond indítványát fogadja el, s a paragrafust akként módosítják.

A 2. §-nál Fráter Imre hozzászólása után Nagy Zsigmond vagy teljes magyarázatot, vagy pedig e szakasz kihagyását kéri, mert a szőlőskertekben olyan földhöz ragadt szegény emberek laknak, kiknek a kutyájukon kívül egyéb védelmük sincsen. Azokra pedig semmi esetre sem szabad fokozott adót vetni.

Boczkó Sámuel, Szilágyi Sándor, Juhász, dr. Nagy Zsigmond, Abraham László és Lengyel Imre hozzászólásai után az utóbbi módosításával elfogadták a §-t.

Jóna Dániel a 3. §-hoz szól, szerinte nagyon magasak a díjtételek, pedig a szabályrendeletnél nem az adó a főczél, hanem hogy a veszettség ellen védekezzünk. Ő alapdíjtételül 50 krt ajánl, a vadászrebre pedig 25 krt. A vadászkutyákat védelmébe veszi. A vadász kutya nélkül nem is vadász...

— Hát mi?

Csak olyan bogarász. Vannak más luxus ebek is, a melyekért nem fizetnek 4 frt adót. A vadász kutyákra nézve ajánlja a 25 kros alapdíjtételt, annyival is inkább, mivel a vadász ember nemcsak egy kutyát tart, hanem egy vizslát, két kóppót legalább is.

Jámbor Ferencz az 50 kros adókulcsot ajánlja általánosságban.

Békessy László pártolja az indítványt, mert a vadász emberek ugyanis több kutya után fognak adót fizetni, hiszen nekik egy kutya nem kutya. (Közbeszólás: Egy fináncz nem fináncz!) A vadászok közgazdasági hasznára vannak a városnak, s éppen ezért nem volna méltányos, ha a vadász ember segéd-társát nagyobb adóval rónák meg.

Szentessy János akármilyen kutyára 50 kr. adó kirovását helyesli.

Dr. Nagy Zsigmond precízíroztatni kívánja a kérdést.

Márk Endre magasabb díjtételeket ajánl.

Békessy László és Szentessy János hozzászólása után elfogadják azt az indítványt, hogy a kutyaadó alapja egy koronában állapítatik meg.

A D §-nál Jóna Dániel a bejelentést el mellőzendőnek tartja, mert az összeíró bizottság ugyanis a házhoz jön.

Hajdu Gyula a szövegen akar változtatni.

Jámbor Ferencz magáévá teszi Jóna indítványát. Utánna Abraham László szólal fel, majd Nagy Zsigmond indítványozta, hogy csak az első pontig fogadják el a paragrafust. A visszaéléseknek szigorú eszközökkel való megtartását kéri. Jóna Dániel is csatlakozik az indítványhoz. Bihari István a keletelenségekre utal. Békessy László, Szentessy János, Balkányi Miklós, Szikszay Szabó László felszólalásai után 37 szavazattal 36 ellenében elfogadták a paragrafust csekély módosítással.

Az 5 § és 6 §-ok! dr. Nagy Zsigmond módosításaival fogadják el.

A 7. 8. §-okat változatlanul, a 9-ket Szikszay Szabó László módosításával, a 10-iket dr. Nagy Zsigmond, Juhász, Boczkó Sámuel és Dégenfeld József hozzászólásai után, míg a 11. 12. 13. 14. §-okat változatlanul fogadta el a közgyűlés.

Nagy vita keletkezett a 15. §-nál, melyről már országos törvény is intézkedik. A vitában részt vettek:

Szilágyi Sándor, Juhász Ignác, Jámbor Ferencz, Szikszay Szabó László, Szentessy János és dr. Nagy Zsigmond.

A paragrafust a 16-ikal egyetemben melyhez Nagy Zsigmond szól, elfogadták csekély módosítással.

A 17 §. a bírságok felől intézkedik s ezt Békessy Lászlónak a városi tanács által megállapítandó tarifa szerint módosításával, míg a 18, 19, 20, 21 és 22 §-okat változatlanul, a 23-at Békessy László és Juhász Ignác felszólalása után, a 24, 25, 26, 27, 28, 29

§-okat pedig csekély stiláris módosításokkal fogadták el.

A 30. 31. 32. 33. §-ok változatlanul maradtak.

E szerint a közgyűlés úgy általánosságban, mint részleteiben elfogadta az akként megváltozott, — ebtartásról szóló szabályrendeletet.

Ezután gyorsan letárgyalták a hátralevő ügyeket.

Jóváhagyták az országos tanítói árházal a Rabkert bérletére vonatkozó szerződést.

Elutasították Nagy Ferencz és társait felbevezetésükkel, melyben utcájoknak csatornázását, kiburkolását és befásítását a város költségén kérték.

S z i r m a y n é Mészáros Jusztin kérvényét, melyben ötszáz forint segélyadást kér, s melyet a tanács százötven forintra szállított le, nem fogadták el.

A főispán erre a hitelesítő közgyűlést holnap délelőtt 10 órára tűzvéni ki, a közgyűlést déli egy óra után feloszlatta.

Táviratok, Országgyűlés.

(Távirati tudósításunk)

Budapest, február 28.

A mai ülésen folytatták a kereskedelmi tárczát. H o c k János a Dunagőzhajózási részvénytársaság állami segélyezésére hívta fel a Ház figyelmét, mely segélyezés a költségvetésben nincsen elszámolva.

Ezen részvénytársaság miatt a magánhajósok tönkre mennek, s ugyanezért kérték a magánhajósok a kormányt arra, hogy legálább hajókat vegye át, de a kormány csak L u t z e n b a c h e r hajóit vette át, a ki pedig, csodálatos, azután az egyházpolitikai törvények tárgyalásáról tartózkodott a szavazástól, holott addig ellene szavazott!

E l n ö k figyelmeztette Hockot, hogy nem szabad a törvény hozás másik házának tagjait gyanúsítani.

H o c k az elnöki figyelmeztetést visszautasítja, mire az rendreutasítja. Hock igazat ad az elnök azt mondván, ha szavaiban a gyanu latszata rejlik, vegyék magát a ténnyt. Erre az elnök Hockot újabb kijelentése miatt szövegvetéssel fenyegeti:

H o c k kéri a minisztert, hogy tegyen valamit a magánhajósok érdekében. Partolja Apponyi határozati javaslatát.

L u k á c s miniszter főképen Apponyival polemizál az ellenzék folytonos közbekiáltásai közben, — Apponyi kormányképességre való hajhászással vádolja; igéri, ha nem sikerül a kiegyezést vitalis érdekeink megővésével megkötöni, akkor az önálló vámtérületre megyünk. (Nevetés balról.) Sajnálja nagyon, hogy A u s z t r i á b a n lelketlen izgatók k ö z h a n g u l a t o t annyira el-lenüünk fordították hogy esetleg sikertelen lehet a kiegyezés.

E n d r e y Gyula partolja Kossuth Ferencz határozati javaslatát.

H o r v á t h Gyula személyes kérdésben szólt

A főrendiház választása.

B u d a p e s t, február 28. A Debr. ered. táv. A főrendiházban ma megválasztották a kvóta és a korona kísérő bizottságot.

Starcevic meg halt.

B u d a p e s t, február 27. A Debr. ered. táv. Starcevic Antal, a horvát közjogi ellenzék vezére, ma hajnalban meghalt. Mint Zágrábból sürgönyzik, az elhunyt agitátort családja temeti. A ravatalra Horvátország minden részéből érkeznek koszorúk. Számtalan magánháza kitűzték a gyászlobogót.

A királyi pár részvéte.

B u d a p e s t, február 28. (A Debre-zen-ered. táv.) Albert Salvator főherczeg

tegnap este, mint Bosenből sürgönyözik meghalt. Mentonéből a király a maga és neje nevében ma reggel Maria Immaculatk főherczegnőnek táviratilag fejezte ki részvétét. Ő fel-sége, mint hirlik, aligha mehet a temetőre.

Blaha Lujza ünneplése.

B u d a p e s t, febr. 28. (A Debr. ered. táv.) Tegnap este a «Betyár kendője»-beu nagy ovációkban részesítette a népszínház közönsége a nemzet csalogányát. Vidéki körutja előtt tegnap lépett fel utoljára. Két koszorut kapott, s Abonyival együtt számtalan szor kihívták. Ma este a Pósa-asztal bankettet rendez tiszteletére.

Ujdonságok.

Meghívás.

A debreczeni függetlenségi kör évi rendes közgyűlését f. évi márczius hó 1. napján azaz vasárnap délután 2 órakor fogja tartani a kör helyiségében, melyre a kör tagjait ez uton is tisztelettel meghívja

az elnökség.

* A prot. árvtartó alap és a belügy miniszter. Perczel Dezső belügyminiszter a város közönségéhez ma érkezett leiratában válaszol a protestáns árvtartó alap maradványának mikénti kérdésének tárgyában a városi közgyűlés által hozott határozat ellen D i c s ö f f y József és társai által beadott fellebbezés ügyében. A miniszter kijelenti, hogy ezen ügyben addig végérvényesen nem határozhat, sőt az ügy érdemleges tárgyalásába sem bocsátkozhatik, míg a város kezelése alatt levő Mária-Theresia-fele prot. árvtartó alapnak a debreczeni ev. ref. és ág. ev. hitközségek részére történt átadása, illetve átvétele, valamint a nevezett hitközségek által kiállított alapító levelek, továbbá az átadási és átvételi jegyzőkönyvek kiegészítve és a visszaküldött alapító oklevelek módosítva nem lesznek. A miniszternek fentebb elmondott leirata értelmében változni fog az alapító oklevélnek az illető alapnak az igényjogosult két hitfelekezeti részére átadandó atlaga, is változni fog az 1895-évi maradvány is és csak az alapító levélnek érvényre jutása után és a tényleges maradvány összegnek változása után lehet ama kérdés felett határozni, vajjon megengedhető-e, hogy a határozott rendelkezés árvtartó alap maradvány összege ne ezen, hanem más célra fordítsassék.

* Uj bankjegyek és ezüstpénzek.

A magyar és osztrák kormány között meggyezés történt uj bankjegyek és ezüst pénzek kibocsátása iránt. Az ezüst pénzeket mind a két állam fogja kiadni még pedig ötkoronás darabokban 93 százalékos finomsági ezüsből, körülbelül olyan nagyságban, mint a Mária-Terézia-tallérok. A bankjegyek kibocsátása az osztrák-magyar bank dolga lesz. A bankjegyek 10 koronáról fognak szólni s a már jórészt bevont ötforintos államjegyeket pótolják.

* A Zion-egylet választmányi ülése.

A «Zion» debreczeni betegsegélyző egylet saját helyiségében: főpiacz 1903. sz. (földszint) 1896. évi márczius hó 1-én d. u. 4 órakor választmányi ülést tart. Tárgysorozat: 1. Jelentés nov.—jannár hónapok ügykezeléséről. 2. Jelentés nov.—jan. hónapok pénztárforgalmáról. 3. Jelentés Szilveszter-estély eredményéről. 4. Jelentés 1895. II. félévi gyógyszerfogyasztásról.

5. Jelentés az 1895 évi zárszámadról. 6. Jelentés az 1895 évi ügykezelésről. 7. Elnöki előterjesztés az alapszabály módosítása tárgyában. 8. Előjáróság előterjesztése az állami alap dotaliója. 9 folyó ügyek!

* Rablógyilkossági kísérlet. Vakmerő

rablógyilkossági kísérletről értesítenek bennünket, a melynek áldozata még most élet-halál között lebeg, de az orvosok életéhez nem sok reményt fűznek. Az esetről különben kiküldött tudósítónk a következőket írja: A keddi debreczeni hetivásárra bejött két szekeren három álmósi (biharmegyei) ember egy pár sertést eladni. A vásáron mindhármuknak sikerült tudadni a sertésein, de nem indultak azonnal haza, hanem esti 6 óráig eltöltötték beszélgetéssel az időt. Végre felszedelőzködtek és elindultak hazafelé. Az első szekeren, amely fedet kocsit volt, kettő, a hátul jövő kocsin pedig egy ember ült. Szótlanul ballagtak mintegy 2 óra hosszáig. A hátul jövő szekér kocsisa elaludt, úgy hogy mindjobban hátra maradt az előtte menőktől. Vámos-Pérestől nem messze voltak már, a mikor az első kocsisban ülők gyanus zajt és segítség kiáltásokat hallottak. Azonnal vissza fordulva arra vágattak, honnan a kiáltást hallották. A hátul ballagó kocsit egy magános ember, ki puskával volt felfegyverkezve, megtámadta és a rajta ülőtől elfojtott, de erélyes hangon pénzt követelt. Az védekezett és szerencsésére kiabálását földie. meg is hallották. Ekkor már a másik kocsi éppen közel jutott a megtámadotthoz, de a magános, vakmerő rabló nem szaladt el, hanem ráuszította nagy juhász kutyáját a segítséget hozókra és ő addig, míg ezek a kutyától igyekeztek megszabadulni, végezni akart a maga emberével. De semmi eredményre nem tudott jutni, — mert a halálfélelemtől reszkető ember oly kétségbeesetten védte magát hogy lehetetlen volt őt a rablónak megközelíteni. A nagy zajra egy Pércsre igyekező kocsi is figyelmessé lett és oda hajtott a küzdelem színhelyéhez. — Annyi tulnyomó erő láttára mégis kénytelen volt a vakmerő rabló megszökni és kutyáját maga mellé véve, fegyverét lövésre készen arcához emelte és a sötétségben czélzás nélkül elsütötte azt, még pedig oly szerencsétlenül, hogy egyet a szekeren ülők közül felső testén életveszélyesen megsebesített. Mire a harmadik szekér oda érkezett, a rablónak hirehamva sem volt. A sötétségben teljes lehetlenség volt üldözőbe venni. Valószínűleg a közelbe eső bojai erdőbe menekült. Különben, a mennyire azt a sötétségben ki lehetett venni, zömök, alacsony ember volt a támadó és kurta daróczkabát volt rajta, kutyájának nyakáról pedig lakat lógott alá. A súlyosan sebesültnek bekötötték sebeit és óvatosan hazaszállították, most álmósi lakásán fekszik súlyos sebével. Egy pércsi emberre gyanakodnak, mint a tett elkövetőjére, és e végből holnap, ha a sebesült még eszméletén lesz, szembesíteni fogják vele. Addig is vizsgálati fogságba helyezték. Az ügy még egészen a csendőrség körében van és mindaddig, míg az előnyomozások meg nem ejtetnek, ott is marad, de a vizsgálat mielőbb be fog fejeződni s akkor az ügyészhez teszik át az e tárgyban felvett jegyzőkönyveket, valamint magukat a bűnösöket is. A rémtett úgy V.-Pércs, mint Álmósd község lakosságát rendkívüli izgatottságban tartja és mindenütt élénk érdeklődéssel várják a gyilkosság vagy gyilkossági kísérlet büntetnének felderítését.

* **A vármegyék népoktatásügyi monográfiája.** Wlassics Gyula kultuszminiszter következő leiratot intézte Hajdúvármegyéhez: „Magyarország ezredéves multjára és az ezredéves ünnepélyre való tekintetből, de meg a jövő kulturális fejlődés szempontjából rendszeres kulturtörténeti anyaggyűjtés végett is kívánatos volna, hogy minden törvényhatóság a népoktatásügyi monográfiáját megírassa. Az esz szükséges adatok összegyűjtése nemkülönben a jövőre nézve azon adatok pontos feljegyzésének foganatosítására vármegyénként »vármegyei népoktatási történeti bizottság«-val alakítandó. Az e körüli teendők vázolására vonatkozólag az orsz. közoktatási tanács által elfogadott véleményes jelentés egy példányát oly felhívással küldöm meg a közigazgatási bizottságnak, hogy ez ügyről, illetőleg a vármegyei bizottság megalakításának lehetőségéről mielőbb véleményesen nyilatkozzék. Megjegyezzük, hogy tavaly Hajdúmegye és Debreczen városa együttesen meg akarták iratni népoktatásügyi monográfiájukat, de a tervről, nem tudjuk miért, később lemondtak.

* **A második tél.** A két napig tartott tél után ma enyhe napra virradtunk. A havazás megszűnt s erősen olvad a lesett jelentékeny hőmennyiség. Az utczák lucskosak, sárosak, piszkosak, a háztetőkről víz esőrog a járóképek nyakába, az aszfalt síkamlós, szóval e kora tavaszi napnak minden kelemellen oldalában bő részünk van. Az idő egyébként még borogós s az esti hűvösebb idő beálltával lehetséges, hogy ismét havazni fog.

* **Sok a rossz pénz.** Ujabbán, mint a kereskedelmi miniszter tudatja, a vukovári posta hivatalnál oly husz filléres hamisítványt foglaltak le a mely 1894. évszámmal van ellátva; a vencesellői postahivatal pedig egy forintos hamisítványra bukkantak; a nagy-szombati posta és távirtda hivatal egy koronás hamisítványt foglalt le. A pénz hamisítók úgy látszik, minden pénznemet kezdenek hamisítani, tehát ez óvatosság nem árt.

* **A jövő századból.** A mi silány korunk csak holdsugaras poétákat ismer. A jövő századnak Röntgen-sugaras költészete lesz; a szerelmi versek pedig ilyenformán fognak hangzani:

Már rózsajkad megigézett,
Szemeid is, mihelyt körülhordád:
De költő meg nem énekelt még
A tiedhez hasonló bordát!

Kacsód, a liliumfehér
S nem láttam még oly puha bársonyt;
És minden csontod oly finom,
Mint esztergályzott elefántcsot.

Mint a czirok, olyan vagy: sugár
Szép büszke . . . Ó, be szép dolog!
De hisz, hogy is lehetne másképp?
Oly pompás — geincoszlopod!

Röntgen-sugárral néztelek meg
És szívem láza, lángja nő:
Nincs bájosabb csontváz a földön,
Mint a tied, imádott, drága nő!

* **Ezredéves ünnepélyek az iskolában.** Wlassics Gyula dr. vallás- és közoktatásügyi miniszter legközelebb ki fogja bocsátani azon rendelkezéseit, melyekkel a tanuló ifjuság méltó részvételét kívánja biztosítani Magyarország ezredéves fenállásának megünneplésében. A miniszter még az év elején utasította szakközegeit a szükséges tervezetek előterjesztésére és a kultur tárca költségvetésének letárgyalása után szaktanácskozmányt hívott

egybe, a melyen a felmerült javaslatokra különböző iskolák viszonyainak különös tekintettel vételével behatóan megbeszélte és az ünnepi tervet véglegesen meg is állapította. A miniszter intézkedései kiterjednek az összes tanintézetekre, az egyetemekre, jogakadémiákra, középiskolákra egészen le az elemi népiskolákig; valamennyi intézet egy és ugyanazon napon fog a millennium alkalmából iskolai ünnepélyt rendezni.

* **Nemzetisége: osztrák-magyar.** Huberth Emil budapesti magánhivatalnok a mult hetekben hosszabb külföldi utat tett s e közben a párisi prefektúrán is dolga akadt.

A prefektus megkérde névét, állását majd így szólt hozzá:

— Milyen nemzetisége?
— Magyar vagyok! — válaszolt Huberth.

A prefektus szó nélkül írja a rovatolt papírosba, hogy: osztrák.

Huberth ezt észreveszi és ismételtén így szól:

— Magyar vagyok kérem, nem osztrák!

— Az semmi, az mindegy! ilyesmit mondhatott a művelt francia.

Huberth elvesztette nyugalma.

— Nos hát, ha én osztrák vagyok, akkor ön porosz, vágta oda a prefektusnak, a ki erre már mégis gondolkodába esett, majd így szólt:

— Hát hol van a magyar konzulátus?

Bizony Huberth, mint jó magyar ember, kissé zavarba jött, de kivágta magát:

— Osztrákkon konzulátus nincs, az csak osztrák magyar!

A prefektus erre kiegyezkedett 50 százaléka és beírta a könyvébe, hogy:

— Nemzetisége osztrák-magyar, a mi francia álláspontból lehet ugyan korrekt, de közjogi szempontból mégis a legnagyobb abszurdum.

* **Országos vásár.** A margittai (biharmegyei) országos vásár márczius hó következő napjain fog megtartani: 11-én és 12-én baromvásár, 13-án kirakóvásár.

* **A filléres füzetek** megjelent I-ső sorozata kapható Hoffmann és Társa könyvnyomdájában. Csiki: Imakönyvecske 10 kr. Porzolt: Játékkönyvecske 8 kr. Eötvös K. Lajos: Béni Balog Ádám 4 kr. A Gönczy-egylet filléres füzetei különben valamennyi helybeli könyvkereskedésben kaphatók.

* **Honvéd újonczok bevonulása.** Csak néhány nap választja el azokat a besorozott honvédujonczokat, kiket októberben nem hívtak be, a bevonulástól. Márczius elsején rukkolkolnak be ezek s megkezdődik rájuk nézve a katona élet legkedvesebb szakja, a két hónapos kiképzés, amikor egyszersmind bele is törik őket a fegyelembe. Most küldik széjjel ezeknek a behívókat s két-három nap mulva megnépesül ismét a nyulás, ahol a barakban újra elhelyeznek vagy kétszáz újonczot, akik a kiképzés ideje alatt ott kinn fognak lakni.

* **Az utolsó troubadur.** Hol vannak azok a szép idők, amikor a jó Tinódy Sebestény várudvarról várudvarra járt és pengette lantját a várkisasszonyok ablakai alatt, a lakomázó várur dus termében, a költészete érzékeny visszhangra lelt a fogékony szivekben? A derék Tinódy utódja vándor lantosok családjának utolsó ivadéka Hazafi Veray János volt, ő tartotta föl ebben a rideg világban a troubadourok búbajos romantikáját, irván mérgeben és keservében szébbnél-szebb verseket; s megrovási kalandjainak menyköveit vagdaltván ellenségei fejéhez. De a sivár kor nem pártolta a poezis vándor-iparát, s Hazafi Veray Jánosnak utóbbi időben már nem volt kenyere, amire a mézet rákenje. Elkeseredésében mi tehetett a szegény poétától? Kénytelen volt a lantot felcserélni a seprűvel, ami nem olyan poétikus de mindenestre hasznosabb eszköz. Hazafi, Veray János házmesternek állott be egy Sándor-utczai házba, a versírás helyett kapunyitogatás és sepregetéssel foglalkozik. A tegnapi nagy hőseség mindjárt próbára tette a szegény poétát, aki a legnagyobb elkeseredéssel fogott hozzá, hogy még is jobb a poéta

sorsa, mert az a más háza előtt söpör, a házmesternek pedig sajnos, a maga háza előtt kell söpörni. Le is ült nyomban és megírta mérgeben a következő megrovási kalandot:

Hazafi, a költő beállt házmesternek
Amit más poéták bizonynyal restelnek,
Muzsának talpára köték utilaput,
Éjszaka partáznak nyitogatok kaput,
S aki a kapupézt megtagadja nyersen
Elszava'om neki azonnal egy versem:
Tudom, istenemre, mint a köles fizet,
Ha nem, így ki a Dunából a vizet!
Partáj, ki nem fizet, olyan, mint a barnok,
Hogy dül, ön reája a nagy iparcsarnok!

Irtam mérgeben, 1896-ban, seprűvel a kezemben.

* **A hajás ember.** Érdekes alak járt ma a rendőrségnél. Zömök alak, széles ábzázat, nagy fején pedig akkora süveggel, mint egy szakajtó kosár. Így mutatkozott be a hivatalban:

— Én vagyok az a híres hajás ember.

Ezután két kezével leemelte a szakajtókosár nagyságu süveget, a mely alól hajerdő tűnt elő. A homlok fölött háromszoros lepészettel magassodott föl a tömött haj, amely amint megrázta fejét, lehullott az arcára és oly sűrűn elborította azt, hogy csak az orrczimpájáról is alig látszott ki valami. A csoda-ember aztán sebbelobbhal össztömörítette a haját, amelyet számos tüvel dróttal és kapocs-csal tűzött össze. A hajás ember kijelentette, hogy bejárta a világ összes czirkuszait, emilködött állatkertben is, de most egyedül akarja magát mutogatni, ezáltal azonban lemondott a vendégszereplésről és későbbi alkalmas időre használtta el.

* **Szemüveges kecskék.** Egyik felsőmagyarországi lap hírvolatában még 18 sor üres hely volt, melyet nem tudtak mivel betölteni. Az újdondász tehát leült és gyorsan üszirta, a 16 sort a szemüveges kecskékről. Így képzeltük mi a dolgot, mikor a következő hirt olvastuk az illető lapban:

— Szemüveges kecskék
Azt tartják, hogy a «tót nem ember», pedig de hogy nem; s a mellet olyan leleményes, hogy senkise hinné 'el, ha meg nem történt volna a következő história. Most ugyanis, hogy a felvidéken kiütött az éhség, — s attól tartottak a trencseniek stb., hogy a házi állatok, melyek tulnyomólag kecskékből állnak, éhen fognak veszni, a mi rájuk nézve nagy veszteség. Pedig dehogy, a tót leleményessége segít meg a takarmány hiányon is, még pedig akként, hogy a fenyőfát fűszál vékonyságra gyalulják s hogy a költő zöld színt is megadják neki, zöld pápaszemet tesznek a kecskék szeméire. Az ekként becsapott állatok abba a meggyőződésben vannak, hogy az első minőségű fű és jóízűen megeszik a zöld szemüveges keresztlüt nézett fenyőfa forgácsot. Tessék, hát nem okos ember a tót?

MUTATO TÁBLA.

Függetlenség-i könyvtár, nyitva kedd, csütörtökön és szombaton este 6–7-ig.

Nyilvános olvasóterem: Hétfőn, szerdán és szombaton d. u. 3–6 óráig.

A kir. törvényséknél jegyzőiroda nyitva hétköznapokon d. u. 3–5 óra közt, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10–11 óra közt. Gyűjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 3 órakor ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

Anyakönyvi hivatalos órák:

Délelőtt:
Hétfőn)
Csütörtönkö) 11–12 óráig.
Kedden)
Szerdán) 9–11 óráig.
Pénteken)
Szombaton)

Délután:
Minden hétköznap 2–5 óráig.
Vasárnap délelőtt 9–12 óráig.

A debreczeni kir. járásbíróasg szóbeli kereseteket, kérelmeket /s nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában nyitva van minden szerdán és szombaton délelőtt 11–12 óráig.

Museum, a kollegiumban, nyitva van vasárnaponként d. e. 10–12-ig.

A Gőnczy-egyesület „Othona” a kereskedelmi akadémiá palotájában

Február 29. Emke-bál a „Bika” disztermében.
Március 6. A Csokonai-kör felolvasó estélye
Március 8. Czigány-bál a „Korona” disztermében.
Március 15. 48-49-iki honvéd-egylet táncestélye a „Korona” disztermében.
Március 31. Városi-bála „Bika” disztermében.

Színház és zene.

A kis alamuszi. Bokor József operettjét adták tegnap meglehetősen üres ház előtt daczára a kis közönségnek, az előadás sikeresen folyt le. B. Ruzsinszky Ilona nagyon szépen énekelt és sikeresen játszott De Chateaux Renard vikont szerepében. Margó Zelma Sarah szerepében elég tisztességesen énekelt, már a mennyire tőle várni lehet. Galyassy Paula a kis Mary szerepében ügyeskedett. Az este egy kis szerepváltás is volt, St. Remiy, marquist Vank István és Dé la Tremoille lovagot Krémer játszottak nagyon ügyesen, daczára annak, hogy a szerepeket Haday és Szathmáry betégsége folytán hirtelen vették át. Tiszay, Rózsahegyi és Nyilasy kitűnő alakításukkal nagyban hozzájárultak az est sikeréhez.

A görög katolikusok. *)

Egy nemzeti küzdelem története cím alatt ma egy 121 lapra terjedő munka jelent meg, melynek érdeme első sorban neh. Farkas Lajos, 1848-9-iki honvédszázados, a Hajdukerület főhadnagyáé, a kinek nevéhez elválaszthatatlanul fűződik az a mozgalom, mely már 1868-ban indult meg a magyar ajku görög kath. érdekében, másodsorban aztán György Endre érdeme, a ki a Farkas Lajos már megírt okmányokkal teljesen felszerelt és a részletes művet most sajtó alá rendezte és kiadta.

Farkas Lajos volt az, a ki annak idején, Hajdu-Dorog székhelyllyel a magyar görög szertartású katolikusok részére külön püspökség felállítását sürgette és ő volt az, a ki törbettelessen telkesedéssel vezette a mozgalmat, melynek jogosultsága felett csak egy nézet uralkodott, de amely mozgalomnak airta várt eredménye mai napig sem lett.

Másfél millióra tehető hazánkban a görög szertartású katolikusok száma, a kik részint az esztergomi érsekség alá helyezett munkácsi és eperjesi, részint a zágrábi érsekség alá helyezett körösi egyházmegyéhez tartoznak, részben ismét a balázsfalvi főegyházmegye hívei, a kik viszont a lugosi, nagyváradi és szamosújvári püspökök fenhatósága alatt állanak. Ily viszonyok közt nem csoda aztán, ha a másfél millió magyar görög, katolikusok közül az 1890-iki népszámlálás alkalmával csak 183,903 vallotta magát magyarnak, a görög keletiek közül pedig csak 19,557. Pedig legalább is 300,000-re szaporodnának fel a számuk, ha hozzájuk adnánk a magyarul beszélő ugyan nem tudókat és azokat, a kik csak azért nem vallották magukat magyaroknak, mert a görög szertartás hívei. Mert itt meg kell jegyeznünk, hogy a görög szertartásúak éneke, nem úgy mint a latin szertartásúaknál — a fungáló lelkészek énekétől valószággal elválaszthatatlan. A görög szertartásúaknál feltétlen követelmény, hogy a nép megértse lelkészét és így, ha lelkésze nyelvén nem tud beszélni, a legnagyobb képtelenségek állnak elő.

Másrészt azonban tagadhatatlan, hogy ez a követelmény egyúttal óriási befolyással van arra, hogy az illető hírek épenséggel nem magyarosodnak, a magyar ajku görög katolikusok által lakott vidéken is folytonosan folyik az „ellenemzetlenedés” műve, már azon természetes visszahatásnál fogva is, melyet egy nemzeti egyház élő nyelve a hívókra feltétlenül gyakorol.

A míg a magyar törvényhozás és a magyar közelemény ezekre a tényekre a kellő

*) Ez országos érdekű, de Hajdumegye g. kath. vallású községét Hajdu-Dorogh vikariátust különösen érdeklő cikket a Magyarországból vettük át.

gondot nem fordítja és nem igyekszik megoldani az oltári nyelvvel s egyáltalán az egyházzal összefüggő kérdéseket, a míg nem tesszük jóvá azt a végzetes politikai tévedést, a mely az 1868-iki törvény által megteremtett román egyház megteremtésében nyert kifejezést, hasztalan a siránkozás és jajveszékelés azért, hogy a nemzeti eszme a görög-keleti egyház szervezetében épp úgy nem fog érvényesülni, mint a hogy hasztalan várjuk, hogy az egyház hívei igazán és mielőbb magyarosodjanak.

Sajnos, ismét csak a magyar törvényhozáse az a kétes dicsőség, hogy saját faja jogos igényeinek megvédését a kellő alkalommal elmulasztotta és nem gondoskodott arról, hogy a keleti magyar ajkuak részére egyúttal magyar nemzeti egyház is szerveztesse. A magyarajku görög-katolikusok, épp úgy mint a magyarajku keletiek bátran használhatják az ó-szláv nyelvet, melyet teljesen megért a mai szláv, használhatják a román nyelvet, csak a már az, a kit saját hazájában megféleztak, egyedül a magyar görög-katolikusoknak nem szabad anyanyelvükön misézniük.

Igy aztán, bár az egyház történeti fejlődésében ez intézkedésnek semmiféle okát nem találhatjuk, az a félszeg hollyet nőtt ki a sajnálatos tényből, hogy a köztudatba áment az orosz, oláh, szerb egyház, az orosz, oláh, szerb püspök, — az orosz, oláh, szerb vallás, a görög-katolikus egyházban elismertett minden nemzetiség jogosultsága, csak a magyaré nem.

Ily viszonyok közt egyetlen szót sem kell többé arra vesztegetni, hogy a Farkas Lajos által megindított mozgalom, mely a másfél millióra tehető görög katolikusokat a magyar állameszmébe igyekezett beolvasztani és a magyar nemzeti eszmének igyekezett másfél millió hivat szerezni, oly hazafias tett volt, mely megérdemelte volna, hogy a legnagyobb lelkesedéssel karolja fel a törvényhozást mint a nemzeti aspirációk, a hazafias vágyak és kívánságok végrehajtó tényezője.

CSARNOK.

Hullámok közt.

Regény két kötetben.

Irtta: CSENGEY GUSZTAV.

Első kötet.

Nem szeretlek!

(Folytatás.)

Hagyd el, az én levelemnek nem itt volt a súlya, tudom én, hogy a szíveket születés-haza el nem választhatja, de éppen azt nem hihettem, hogy ez a szív frigye, azt hittem, jobban ismerlek. Arra kérlek, hogy várj, várd be, míg hazajöhötek, én meg foglak győzni arról, hogy te nem mehatsz férjhez ehez az emberhez, de hogy meggyőzzelek, találkozunk kell. Megpróbáltam a másik oldalon is. Irtam János bácsinak is, kértem, könyörögtem, hogy halasszák el az eljegyzést, ebből az ismeret-ségből nem szabad házasságnak lenni . . . mind hiába! Atyádra tudtam hatni, csak read nem; János bácsi engedett volna, de te akartad, minden törekvésem rajtad törött meg. Azt hittem végre, hogy csakugyan igaz, a mit lehetetlennek tartottam, hogy szerelem vonz ehez az emberhez, de most látom, hogy ez nem igaz, és most nem értelek.

— Különös ember! Hát mit nyernél te azzal, ha férjhez nem mennék, ha lassanként kellene elhervadnom, mint a növénynek, mely nem nyer éltető sugarat! ? Érzem, hogy boldog, szerelmes életre lettem volna hivatva, mégis üres szívvel kellett férjhez mennem. Nekem a házasságot csak álom volt, örömtelen, virágtalan álom, miből férjem halála oly hamar fölriasztott. És elhervadjak-e hát e rövid, sivár álom után a nélkül, hogy vénségemben elmondhatnám: én is asszony voltam, hü, gondos, szerető asszony, ki betöltötte hivatását. A báró iránt szerelmet nem érzek — igaz, de oly

nemes lelkű, művelt, lovagias férj oldalán könnyen megtanulom legalább a barátságot.

— Barátság! gyarló kapocs férj és feleség között. Ida, szerelem nélkül nem szabad férjhez menned!

— És hol találok én szerelmet? — kérde suttozva, mintegy önmagától a szép asszony.

— Hol találsz? Oh Ida — rég megtaláltad, mikor még nem is sejtetted. Nem érezted melegt? nem láttad ragyogását? Emlékezzél csak vissza a mi édes, fájó együttlétünk legszebb óráira. Mikor úgy csendes reggelen a kertben írogattam s te megleptél . . . nem tudtam elég hirtelen elrejtteni a papírost s te észre vetted, hogy verset írtam . . . Minő édes hangon, milyen epedve kértél, hogy olvassam el! s mikor végre engedtem kérésednek s felolvastam a költeményt, arezod átszellemült, tekintetedből úgy sugárzott valami vágyó, rejtegetett búbáj s én mintha hallottam volna szíved dobogását. Hát nem érezted akkor, mi az, ami költészetből feléd sugárzik, ami átmelegíti szívedet s glóriával veszi körül egész valódat? Mikor aztán ezek a költemények kezdtek megjelenni a lapokban s a nagy költők neve mellett föl-fölesillant az enyém is, milyen büszke voltál rám, milyen boldog gyönyörrel olvastad dalaimat! És te ne érezted, ne sejtetted volna, hogy ezek a dalok mind rólad zengenek, téged dicsőítenek? Az a szép szerelem, a miről álmodoztál, oly közel volt hozzád és mégis oly messze, elérhetlenül. Hiszen én még csak tanuló voltam. Tehetetlen, néma fájdalommal kellett eltűnöm, hogy a másé lettél. Akkor nem tehettem érted — szerelmemért semmit, de azóta változott a helyzet, azóta ismét szabaddá lettél. Hallgatnom kellett még ezután is, mert csak mint pályavégzett, önálló ember akartam nyilatkozni; de azzal a reménnyel végeztem tanulmányaimat, hogy végre elérhetlek. És most egyszerre . . . váratlanul . . . egy idegen vetődik utamba.

Az ifju oda borult a szép nő lábaihoz s fejét ölébe fektette, miközben forró könnyei puha kezére omlottak.

— Oh Ida — kiáltá hevesen — gyermekségem első álmai óta téged hordalak szívémben és most kétségbeesem, ha elveszítelék!

Ida, kinek keblében az előbbi vallomás alatt leírhatatlan érzelmek változata hullámozott, most ijedten ugrott föl, lefejtette magáról az ifju karjait, ki egész öntudatlanul ölelte át, aztán zavarodottan nézett szét.

— Örült, mit eszelekedel? ! Örültség beszélt belőled!

— Nem örültség, Ida, hanem a kétségbeesett szerelem. Oh Ida, dobd vissza azt a gyűrűt a bárónak és légy enyém . . . oly boldog-gá teszek, hogy még az ég is megirigylj boldogságodat!

— Örült beszéd! te hozzam képest gyermek . . .

— Nem igaz! férfi vagyok, pályavégzett, okleveles ember és nagy birtok egyetlen ura. Mi gátolhatná boldogságunkat?

— Farkas, felejtéd, hogy köztünk hét év különbség fekszik? hét évvel vagyok idősebb, mint te; még te viruló férfi leszel akkor, mikor én már —

— Ne szólj, nem akarom ezt a nyomoruságos ellenvetést hallani! Mi közöm nekem évcidhez? én szeretlek és szeretni foglak a sirig!

(Folyt köv.)

Debreczeni városi színház.

Idény bérlet 123. Páratlan bérlet 123.

Szombaton, 1896. Február. hó 29 én:

A cigánybáró.

Operette 3 felvonásban. Szövegét Jókai Mór hasonczimű regénye után írta: Schnitzer. Fordították Gerő: K. és Radó A. Zenejét szerzette Strauss. (Rendező Krémer.)

Nyiltér.**Fogorvos** dr. **Sichermann Adolf.**

Med. univ.

Kossuth-utca 2152. (Kardos-ház.)

Rendel: délelőtt 9-12, délután 2-6.

Mindenki saját nyomdája

Feltűnést keltő

Újdonság

Amerikai rugany

betű-nyomda

üzletjék, körlevelek, mindenféle értesítések számolás azonnali előállítására. A könyv kezelés és olcsósága mindenkinek lehetővé teszi, hogy kis nyomda feletti rendelkezők, melynek gyakorlati előnye minden üzletagnál fenyvesen beigazoltatik. Egy teljes nyomda ára csinos pléh-dobozzal, valamint egy többszörös betűtartóval és szedő-ruddal együtt:

1. szám 121 betűvel	frt 2.—
2. " 176 " "	3.—
3. " 220 " "	2.50
4. " 310 " "	3.75
5. " 387 " "	4.50

Állandó festékpárna minden színben

10	5 cm. nagyságban	40 kr.
11	7 cm. nagyságban	60 kr.
16	8 cm. nagyságban	1 frt.

Utánvét mellett küldés.

Egyedüli főraktár osztrák-magyarországra

M. Rundbakin,

BECS, II 1. Glockengasse 2. szám.

Mily elkerülhetetlenül szükséges

a szőlők permetezése

az elmúlt évadban bizonyult be, midőn csakis a permetezett szőlők nem mentek tönkre. Ennek elérhetősére legjobbnak bizonyult **Mayfarth Ph.** és társa

szabadalmazott

önműködő

„Syphonia“

szőlővessző és növénypermetezője,

mely az oldatot szivattyúzás nélkül önműködően a növényekre permetezi.

Ezen permetezőkből már sok ezer van használatban, és számos dícsérő bizonyítvány mutatja kitűnő voltát valamennyi egyéb rendszerrel szemben.

Ábra és leírás rendelkezésre áll

MAYFARTH Ph. és társánál

mezőgazdasági gépgyárak, különlegességi gyár borsajtók és gyümölcs-értékesítési gépek részére.

Bécs, II 1. Taborstrasse 76 sz.

Arjegyzékek és számos elismerő levél ingyen. — Képviselek és ismétlődők kívánatosak.

Magyar általános kőszén bánya részv.-társulat.**Budapest, V., Erzsébet-tér 19.**

Tisztelettel tudatja a t. cz. gőzmalmok, szeszgyárak, gőztégágyarak, mészégetők és egyéb iparvállalatokkal, hogy a

Sajó-Szent-péteri

kőszénbányaink is teljes üzemben vannak, s minden igényeket legjobban kielégítenek. Megrendelések úgy királdi, mint Sajó-szent-péteri

akna, koczka és darabos szénre

központi irodánkhoz

Budapest, Erzsébet-tér 19. sz. a. intézendők.**Jutányos árak. — Pontos és gyors szállítás.****Képviselete: HEVESI és FODOR czégnél Debreczenben.****RABOK MUNKÁJA.**

Szíves tudomására hozom a n. é. közönségnek, hogy a kir. kincstár engem a debreczeni kir. fogházban a rabok munkával való ellátásával megbízott. — E czélból felállítottam ottan egyelőre

asztalos és kosárkötészeti műhelyeket,

a hol is elsőrangú művezetőket és tanító segédeket alkalmaztam.

Elvállalok minden az **asztalos munkához** tartozó munkálatot, u. m.: üzleti felszereléseket, bolti állványok, kávéházi és terem falazatok (lamperie), szobák, szállodák és irodai berendezéseket, az építkezéshez szükséges ajtók, ablakok, spateták, **parketek**, ugyszintén **portalokat**, megrendelésre, valamint **butorjavításokat** és **tisztításokat**.

Készítetek seres és más csomagoló ládákat s egyáltalában mindent, a mi az asztalos szakmunkához tartozik. Elvállalok mindennemű **kosárkötészeti** munkát, nevezetesen: igen csinos utazó koffereket, virágállványokat, kézi, piaci és mosó kosarakat, papírtartókat, kézi, boros és gyümölcs kosarakat, ugyszintén **szék- és kocsikaszokat** mérték szerint, nemkülönben mindenféle **nádszékfonásokat** és azoknak javítását.

Mintazikkek megtekinthetők. Az árak olyan mérsékelték, hogy bárki is bizalommal fordulhat hozzám. A n. é. közönség szíves megrendeléseit kérve, vagyok tisztelettel

BERNÁTH JENŐ,

a debreczeni fogház rabmunka vállalkozója

Iroda: Nagy-Váradi-utca a törvényszéki palotával szemben, az eczetgyár helyiségében.

Mindenféle

ipar, és kereskedelmi, gazdasági, ügyvédi és egyéb**üzleti könyvek**

fél, egész vászon, bőrposztó vagy félbörkötésben megrendelhetők

Hoffmann és Társa**könyvnyomdájában**

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Nyomatott Hoffmann és Társa könyvnyomdájában Debreczenben. Főpostával szemben.